METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Metropoolregio Eindhoven
040 259 45 94
info@metropoolregioeindhoven.nl
www.metropoolregioeindhoven.nl

Bezoekadres
Raiffeisenstraat 18
5611 CH Eindhoven
Postadres
Postbus 985
5600 AZ EINDHOVEN

Aan de gemeenteraden en
colleges van burgemeester en wethouders
van de deelnemende gemeenten

uw kenmerk	uw brief van	ons kenmerk	datum
		100526-2852\TPU\HLE	3 maart 2023

onderwerp
Samenwerkingsakkoord MRE 2023 - 2026

e-mailadres
t.pulles@metropoolregioeindhoven.nl

Geachte gemeenteraden, beste colleges,

De afgelopen maanden hebben we samen toegewerkt naar een nieuw Samenwerkingsakkoord voor onze Metropoolregio. Uw grote betrokkenheid als gemeenteraden hierop is gebleken uit alle zienswijzen die zijn binnengekomen. Daaruit is ook gebleken dat het belang van onze samenwerking door iedereen wordt onderstreept. Unaniem is door het Algemeen Bestuur op 1 maart jl. het nieuwe akkoord vastgesteld. Met deze brief willen wij als Algemeen Bestuur expliciet ingaan op een aantal hoofdthema's die in veel zienswijzen terugkwamen en die vervolgens ook centraal stonden bij de bespreking in het Algemeen Bestuur.

In de zienswijzen die we ontvingen kwamen drie thema's opvallend vaak terug. In de eerste plaats het vraagstuk van de sterke economische groei van onze regio. Willen en kunnen we die groei aan en hoe gaan we daar mee om? In de tweede plaats het thema van Brede welvaart. Oftewel hoe kunnen we het succes van de regio verbonden houden met de kwaliteit van leven voor ons allemaal? En in de derde plaats de wijze waarop we samenwerken, in het bijzonder de rol van de MRE. Oftewel hoe gaan we realiseren wat nodig is?

Succes brengt uitdagingen én kansen
Onze regio en in het bijzonder ons bedrijfsleven is zeer succesvol. De erkenning van de Brainport, zowel in zijn economische betekenis voor Nederland en in de voortrekkersrol op technologische ontwikkeling, is bereikt. Het verkrijgen van de Brainport-status betekent nu dat het Kabinet onze regio extra steunt in het wegnemen van knelpunten die door het succes ontstaan. Maar ondertussen neemt het succes verder toe en hebben we nu te maken met grote groeiverwachtingen voor de komende jaren. Met grote gevolgen voor de druk op onze kernen, wegen, opleidingen en andere voorzieningen. De eerste vraag die dat oproept, zo blijkt uit uw zienswijzen, is de vraag welke groei willen en kunnen we aan? Voor bedrijven is dit geen vraag. Maar voor het bestuur van onze regio en voor u als gemeenten is dit wel een vraag. Het

uitgangspunt zou daarbij moeten zijn "het kan alleen als het kan". Dat betekent dat wij de extra banen en welvaart zeer verwelkomen, en duurzame groei dus mogelijk willen maken, voor zover we dat kunnen inpassen. En dat hangt af van de vraag hoeveel ruimte we beschikbaar kunnen en willen maken voor bedrijfslocaties; Hoeveel woningen we hoe snel kunnen bouwen, ook rekening houdend met onze prachtige landschappen? Hoeveel mensen kunnen we opleiden om het werk te doen in alle sectoren waar nu en in de toekomst behoefte aan is? En de mate waarin we erin slagen om onze voorzieningen mee te laten groeien met deze snelle ontwikkelingen. Ook in het landelijk gebied moeten we met elkaar een ruimtelijke puzzel leggen. Dat gaat niet enkel om het terugdringen van stikstofuitstoot maar om de balans tussen landschap, een gezonde agrarische sector en ruimte voor energie en water. Wij willen ons daarvoor inzetten, en daarvoor is meer nodig, maar er zijn grenzen aan wat realistisch haalbaar is en grenzen voor de leefbaarheid van onze regio die we willen veiligstellen. Met de afspraken die we met Rijk en provincie maken en de extra gelden die we krijgen, kunnen we veel doen aan bereikbaarheid, wonen, talent en voorzieningen. Ook het bedrijfsleven draagt hier fors aan bij. Dus ons wacht een grote klus, maar het adagium blijft 'het kan alleen als het kan'. De groei zal in ieder geval slim en duurzaam moeten zijn. Groei die we hier niet kunnen opvangen zal in een groter gebied om de Brainportregio heen zijn plek vinden.

Een breed perspectief op de sociaal-maatschappelijke impact

Het tweede thema dat veel aandacht krijgt in de zienswijzen is Brede welvaart. Dit gaat over de vraag hoe we de kansen en de welvaart van de succesvolle Brainport ten goede laten komen aan een zo breed mogelijke groep. We beseffen dat deze ontwikkelingen invloed hebben op de sociale cohesie van een dorp, wijk of stad. We moeten daarbij vooral kijken wat wij daar op lokaal en regionaal niveau aan kunnen doen. Dit betekent bijvoorbeeld dat we niet alleen veel moeten bouwen maar dat de huizen en voorzieningen ook voor iedereen betaalbaar en bereikbaar moeten zijn. Dat betekent ook dat we niet alleen maar kenniswerkers naar de regio moeten halen maar ook zorgen dat onze jongeren een goede opleiding krijgen en alle mensen opnieuw kansen krijgen om te werken. Ook dat is een gezamenlijk belang van de overheden en de bedrijven. Een belangrijk onderdeel hierbij vormen de Regiodeals waarmee we extra geld krijgen om regionaal belangrijke voorzieningen, denk aan instellingen van speciaal onderwijs, te laten mee-ontwikkelen met de regio. Of het versterken van onze groene gebieden zoals de Groote Heide of de Wielewaal. Verder is er een nieuw regionaal initiatief om bedrijven actief mee te laten helpen met de sociale uitdagingen van deze tijd, onder de titel "Brainport voor elkaar". Veel mensen hebben te maken met slepende schulden. Jongeren hebben huiswerkbegeleiding of stageplekken nodig. Veel talent blijft onbenut door taalachterstanden. Zo zijn er veel thema's waarin het bedrijfsleven gaat helpen. Vooruitkijkend zien we echter nog een grotere uitdaging. Als in onze regio meer mensen komen wonen, en dat gebeurt al en zal doorgaan, dan moeten de voorzieningen mee groeien. Waar op andere thema's zoals mobiliteit, energie en wonen de plannen al concreet beginnen te worden, staan we op het punt van voorzieningen nog aan het begin. Dat is dus echt een gezamenlijke strategische uitdaging voor de komende jaren. We gaan aan de hand van de 'Utrechtse barcode' nu eerst in kaart brengen welke groei van het voorzieningenaanbod nodig is en zullen dan in regionaal verband het thema samen verder oppakken. Wat doen we lokaal en wat willen we als gezamenlijke voorziening regionaal oppakken? De betrokkenheid van uw Raden en de Raadstafel21 bij deze discussie is cruciaal voor draagvlak en doorwerking in uw

gemeente. Dit wordt een belangrijk onderdeel van de doorkijk die we gaan maken in Perspectief 2040.

Hoe gaan we dit samen aanpakken?
Om slimme en duurzame groei mogelijk te maken en om te zorgen dat dat brede welvaart oplevert, moeten we ons als 21 gemeenten nog beter organiseren en onze slagkracht vergroten. Het Samenwerkingsakkoord gaat daar op in en in de zienswijzen wordt daaraan veel aandacht besteed. Daarvoor zijn duidelijke argumenten. In de eerste plaats omdat we in de regio zowel het succes als de knelpunten die het succes oplevert, delen. De banen en welvaart komen aan de hele regio ten goede, maar de druk op de woningmarkt doet zich ook overal voor, evenals problemen met bereikbaarheid. Ook de uitdagingen rond duurzame energielevering en druk op voorzieningen delen we gezamenlijk. Een gezamenlijke aanpak is dus broodnodig. Daarnaast kunnen we een beroep doen op andere overheden om ons te helpen. De argumenten daarvoor zijn sterk want onze regio draagt veel bij aan Brabant en Nederland. De andere overheden spreken ons aan op regioniveau en vragen van ons om met 21 gemeenten samen plannen en afspraken te maken. Op die voorwaarde kunnen we dus deals sluiten.

Het is duidelijk dat de grote klussen die voor ons liggen een sterke organisatie vragen. Brainport Development is daar de afgelopen jaren vaak in bijgesprongen maar hun kerntaak is economische ontwikkeling. Zeker wanneer het om publieke taken en verantwoordelijkheden gaat, dan zijn wij als 21 gemeenten in MRE-verband aan zet. De MRE-organisatie zal daartoe moeten veranderen. Het uitstekende werk in het faciliteren van onze samenwerking blijft, maar er moet realisatiekracht bij komen. Op veel thema's bouwen we nu programma's voor de komende jaren en maken daarover afspraken, met elkaar en ook met Rijk en provincie. Per thema zullen we een programma-bureau inrichten om de uitvoering van dat regionaal programma te ondersteunen en monitoren. Op het terrein van mobiliteit, waar we 1,6 miljard aan projecten moeten uitvoeren, is daar al een begin gemaakt. De extra personele inzet, bijvoorbeeld op fondsbeheer en projectmanagement, om de uitvoering van de programma's te versnellen, willen we financieren door een herschikking van de begroting, dus zonder verhoging van de inwonerbijdrage. De structuur van de MRE, met een AB, een DB en per thema een portefeuillehoudersoverleg (poho) volstaat. In dat verlengde is tijdens het AB ook ingestemd met een vijfde poho voor 'ruimte en wonen' naast de bestaande poho's economie, landelijk gebied, mobiliteit en energie. Dit poho trekt het programma woningbouw en de regionale ontwikkelstrategie waarover we komende tijd met Rijk en provincie afspraken maken.

We zullen in de beantwoording van de vraag 'wie doet wat' bij de uitwerking van deze opgaven, samen met sub-regio's, zoeken wat waar het beste past. De MRE en de subregio's zullen elkaar daarin aanvullen en versterken. Om dubbel werk te voorkomen en goedlopende samenwerking sub-regionaal te laten voortbestaan, moeten we goed afspreken wat in welk verband wordt gedaan. De regionale programma's worden getrokken door de MRE-poho's. De ambitie en het commitment dat we als gemeenten daarin aangaan, ook naar elkaar, wordt voorbereid en afgegeven door de sub-regio's. De poho's bewaken steeds de voortgang van de programma's en bijbehorende projecten. De aard en de schaal van de projecten bepaalt welke overhe(i)d(en) de uitvoering ter hand nemen. Bij infrastructuur kunnen dat (samenwerkende) gemeenten zijn, de provincie of het Rijk. Bij woningbouw zal dat vooral de gemeenten betreffen, in subregionale

samenwerking. Waar nodig en mogelijk zetten we gedeelde capaciteit in om projecten sneller uit te voeren.

Tot slot

Nog meer dan ooit is de samenwerking en betrokkenheid van uw gemeenteraad en college nodig. De rol die de leden van de Raadstafel21 vervullen is daarbij van groot belang. Samenwerking betekent halen en brengen en gezamenlijk commitment aangaan, het vraagt om wederkerigheid. We doen dat steeds vanuit respect voor elkaars mogelijkheden en beperkingen. Elke gemeente, elke kern is anders, en tegelijkertijd delen we zowel kansen als bedreigingen van onze regio. Het gesprek daarover met elkaar moeten we blijven voortzetten, ook na de vaststelling van ons nieuwe samenwerkingsakkoord. Vanuit het Dagelijks Bestuur zijn wij daartoe graag bereid en komen graag naar u toe. Ik hoop, namens het Algemeen Bestuur, met deze reactie op hoofdlijnen op de belangrijkste punten uit de zienswijzen, een antwoord te hebben gegeven op welke wijze deze zijn verwerkt en hoe we er de komende jaren mee verder gaan. De opgaven zijn groot en raken ons allen dus we gaan het samen doen!

Met vriendelijke groet,

namens het Algemeen Bestuur
van de Metropoolregio Eindhoven,

de voorzitter,

Jeroen Dijsselbloem

de secretaris,

Jannet Wiggers.